

LIGJ
Nr.10 234, datë 18.2.2010

**PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË PROTOKOLLIN “PËR
MENAXHIMIN E INTEGRUAR TË ZONËS BREGDETARE NË MESDHE” TË
KONVENTËS SË BARCELONËS “PËR MBROJTJEN E MJEDISIT DETAR DHE TË
RAJONEVE BREGDETARE TË MESDHEUT”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në protokollin “Për menaxhimin e integruar të zonës bregdetare në Mesdhe” të konventës së Barcelonës “Për mbrojtjen e mjedisit detar dhe të rajoneve bregdetare të Mesdheut”, sipas tekstit, që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.6455, datë 9.3.2010 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bamir Topi**

PROTOKOLL
PËR MENAXHIMIN E INTEGRUAR TË ZONËS BREGDETARE NË MESDHE

Palët kontraktuese në këtë protokoll,

duke qenë palë të Konventës për mbrojtjen e mjedisit detar dhe rajonit bregdetar të Mesdheut, miratuar në Barcelonë më 16 shkurt 1976, dhe amenduar më 10 qershor 1995;

me dëshirë për të zbatuar detyrimet e përcaktuara në nenin 4, paragrafët 3(e) dhe 5, të kësaj Konvente;

duke marrë në konsideratë që zonat bregdetare të Detit Mesdhe përbëjnë trashëgiminë e përbashkët natyrore dhe kulturore të popujve të Mesdheut dhe se ato duhet të ruhen dhe përdoren sipas ligjeve në fuqi për të mirën e brezave të sotëm dhe të ardhshëm;

të shqetësuara për rritjen e presionit antropik në zonat bregdetare të Detit Mesdhe i cili kërcënon natyrën e tyre të brishtë dhe me dëshirën për të ndaluar dhe kthyer procesin e degradimit të zonave bregdetare dhe të reduktimit ndjeshëm të humbjes së biodiversitetit të ekosistemeve bregdetare;

të shqetësuara për risqet që kërcënojnë zonat bregdetare nga ndryshimet klimaterike, të cilat mund të rezultojnë, ndër të tjera, në një rritje të nivelit të detit, dhe të ndërgjegjshëm për nevojën e marrjes së masave të qëndrueshme për të reduktuar impaktin negativ të fenomeneve natyrore;

të bindura që, si burim i pazëvendësueshëm ekologjik, ekonomik dhe social, planifikimi dhe menaxhimi i zonave bregdetare për t'i ruajtur ato dhe zhvillimin e tyre të qëndrueshëm kërkon një përqaasje specifike të integruar në nivelin e basenit të Mesdheut në tërësi dhe të shteteve bregdetare, duke marrë në konsideratë diversitetin e tyre dhe në veçanti nevojat specifike të ishujve, lidhur me karakteristikat e tyre gjeomorfologjike;

duke marrë në konsideratë Konventën e Kombeve të Bashkuara “Mbi të drejtën e detit”, firmosur në Montego Bay më 10 dhjetor 1982, konventa mbi ligatinat me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht si habitat i shpendëve ujorë, miratuar në 2 shkurt 1971, dhe konventa mbi diversitetin biologjik miratuar në Rio de Zhaneiro më 5 qershor 1992, ku shumë shtete mesdhetare bregdetare dhe Komuniteti Europian janë palë;

të shqetësuara në veçanti për të bashkëpunuar për zhvillimin e planeve të integruara dhe të përshtatshme për menaxhimin e zonave bregdetare, në bazë të nenit 4, paragrafi 1(e) i konventës bazë të Kombeve të Bashkuara mbi ndryshimet klimaterike, mbajtur në Nju-Jork, më 9 maj 1992;

duke marrë në konsideratë eksperiencën ekzistuese, lidhur me menaxhimin e integruar të zonave bregdetare dhe punën e organizatave të ndryshme, duke përfshirë institucionet europiane;

bazuar në rekomandimet dhe punën e Komisionit për Mesdheun mbi Zhvillimin e Qëndrueshëm dhe rekomandimet e dala nga Mbledhja e Palëve Kontraktuese mbajtur në Tunizi më 1997, Monako në vitin 2001, Katania në vitin 2003, dhe Portoroz në vitin 2005, dhe Strategjinë e Mesdheut për Zhvillimin e Qëndrueshëm, miratuar në Portoroz në vitin 2005;

të vendosura për të forcuar në nivel mesdhetar përpjekjet e bëra nga shtetet bregdetare për të siguruar menaxhimin e integruar të zonave bregdetare;

të vendosura për të stimuluar iniciativat nacionale, rajonale dhe lokale përmes veprimeve të koordinuara promovionale, bashkëpunimit dhe partneritetit me aktorë të ndryshëm nisur nga pikëpamja e promovimit të qeverisjes efikase në menaxhimin e integruar të zonave bregdetare;

me dëshirën për të siguruar arritjen e koherencës, lidhur me menaxhimin e integruar të zonave bregdetare në zbatim të konventës dhe protokollit të saj,

kanë rënë dakord si më poshtë:

PJESA I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Detyrime të përgjithshme

Në përputhje me Konventën për mbrojtjen e mjedisit detar dhe rajonit bregdetar të Mesdheut dhe protokollit të tij, palët caktojnë një kuadër të përbashkët për menaxhimin e integruar të zonës mesdhetare bregdetare dhe marrin masat e nevojshme për të forcuar bashkëpunimin rajonal për këtë qëllim.

Neni 2

Përkufizime

Për qëllime të këtij protokollit:

- a) “Palët” do të thotë palët kontraktuese në këtë protokoll.
- b) “Konventë” do të thotë Konventa për mbrojtjen e mjedisit detar dhe rajonit bregdetar të Mesdheut, miratuar në Barcelonë më 16 shkurt 1976, siç u amendua në 10 qershor 1995.
- c) “Organizatë” do të thotë organi të cilit i referohemi në nenin 17 të Konventës.
- d) “Qendër” do të thotë Qendra e Aktiviteteve Rajonale të Programit për Aksione Prioritare.
- e) “Zonë bregdetare” do të thotë zona gjeomorfologjike në secilën anë të bregut të detit, ku kryqëzimi ndërmjet pjesëve detare dhe tokësore bëhet në formën e sistemeve komplekse ekologjike dhe burimore të përbëra nga komponentë jetësorë dhe jojetësorë/fizikë që bashkëjetojnë dhe ndërveprojnë me komunitetet njerëzore dhe aktivitetet përkatëse sociale-ekonomike.
- f) “Menaxhim i integruar i zonës bregdetare” do të thotë një proces dinamik për menaxhimin e qëndrueshëm dhe shfrytëzimin e zonave bregdetare, duke marrë në konsideratë në të njëjtën kohë thyeshmërinë e ekosistemeve dhe peizazheve bregdetare, diversitetin e aktiviteteve dhe përdorimin, ndërlidhjet, orientimin detar të disa aktiviteteve të veçanta dhe shfrytëzimin e impaktit të tyre si në marinë, ashtu edhe në pjesët tokësore.

Neni 3

Hapësira gjeografike

1. Zonat ku zbatohet protokollin janë zona e Detit Mesdhe, siç është përcaktuar në nenin 1 të Konventës. Zona përcaktohet gjithashtu nga:

- a) kufiri detar i zonës bregdetare është kufiri i jashtëm i hapësirës territoriale të palëve; dhe
- b) kufiri tokësor i zonës bregdetare është kufiri i njësive kompetente bregdetare, siç është përcaktuar nga palët.

2. Nëse brenda kufijve të sovranitetit të vet, një palë cakton kufij të ndryshëm nga ato të parashikuara në paragrafin 1 të këtij neni, ajo i komunikon një deklaratë depozituesit në kohën e depozitimit të instrumentit të tij të ratifikimit, pranimit, aprovimit e tij, ose aderimit në këtë protokoll, ose në çdo kohë në vijim, për aq kohë sa:

- a) kufiri detar është më afër se kufiri i jashtëm i hapësirës detare;
- b) kufiri tokësor ndryshon, më shumë ose më pak, nga kufijtë e territorit të njësive bregdetare siç janë përcaktuar më sipër në mënyrë që të zbatohet, ndër të tjera, përfaqsimin e ekosistemit dhe kriteret ekonomike e sociale, si edhe për të marrë në konsideratë nevojat specifike të ishujve lidhur me karakteristikat gjeomorfologjike dhe për të marrë në konsideratë efektet negative të ndryshimeve klimaterike.

3. Çdo palë miraton ose promovon veprimet e nevojshme në nivelin e duhur institucional për të informuar popullatën dhe çdo aktor tjetër relevant për hapësirat gjeografike që mbulon ky protokoll.

Neni 4

Mbrojtja e të drejtave

1. Asgjë nga ky protokoll apo akt i miratuar, në bazë të këtij protokollin, nuk i paragjykon të drejtat, pretendimet aktuale apo të mëvonshme ose pikëpamjet ligjore të çdo pale, lidhur me ligjin mbi detin, veçanërisht me natyrën dhe madhësinë e zonave detare, moskufizimin e zonave detare ndërmjet shteteve me brigje ngjitur me njëri-tjetrin ose përballë, të drejtat dhe modalitetet e kalimeve përmes ngushticave që përdoren për lundrim ndërkombëtar dhe të drejtën e kalimit paqësor në hapësirat detare, si edhe natyrën dhe shtrirjen e juridiksionit të shtetit bregdetar, shtetit flamur ose shtetit portual.

2. Asnjë akt apo aktivitet që ndërmerret në bazë të këtij protokollin nuk përbën arsye për pretendime, pëlqime apo mosmarrëveshje për pretendime lidhur me sovranitetin ose juridiksionin.

3. Dispozitat e këtij protokollin nuk mund të cenojnë dispozita më strikte të cilat respektojnë mbrojtjen dhe menaxhimin e zonës bregdetare që gjenden në instrumente apo programe të tjera kombëtare ose ndërkombëtare ekzistuese ose në të ardhmen.

4. Asgjë në këtë protokoll nuk cenon sigurinë kombëtare dhe aktivitetet e objektet e mbrojtjes; megjithatë, secila palë bie dakord që aktivitete të tilla duhet të organizohen ose të funksionojnë, për aq kohë sa ato janë të arsyeshme dhe të zbatueshme, në mënyrë që të përputhet me këtë protokoll.

Neni 5

Objektivat e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare

Objektivat e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare kanë qëllim:

- a) të lehtësojnë, përmes planifikimit racional të aktiviteteve, zhvillimin e qëndrueshëm të zonave bregdetare, duke siguruar që mjedisi dhe peizazhi të konsiderohen në harmoni me zhvillimin ekonomik, social dhe kulturor;
- b) të ruajnë zonat bregdetare për të mirën e brezave të sotëm dhe të ardhshëm;
- c) të sigurojnë shfrytëzim të qëndrueshëm të burimeve natyrore, veçanërisht përsa i përket shfrytëzimit të ujërave;
- d) të sigurojnë ruajtjen e integritetit të ekosistemeve bregdetare, peizazheve dhe gjeomorfologjinë;

e) të parandalojnë dhe/ose reduktojnë efektet e rreziqeve natyrore dhe në veçanti të ndryshimeve klimaterike, të cilat mund të ndikohen nga aktivitetet natyrore ose njerëzore;

f) të sigurojnë koherencë ndërmjet iniciativave publike dhe private, si dhe ndërmjet të gjitha vendimeve të marra nga autoritetet publike, në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal, të cilat ndikojnë në shfrytëzimin e zonës bregdetare.

Neni 6

Parimet e përgjithshme të menaxhimit të integruar të zonave bregdetare

Në zbatim të këtij protokollit, palët udhëhiqen nga parimet e mëposhtme të menaxhimit të integruar të zonave bregdetare:

a) Pasuria biologjike dhe dinamika e natyrshme dhe funksionimi i zonave ndërmjet baticave dhe zbaticave, si edhe natyra plotësuese dhe e ndërvarur e pjesës detare ose të marinës e asaj tokësore që formon një njësi të vetme duhet të merren veçanërisht në konsideratë.

b) Të gjitha elementet, lidhur me sistemet hidrologjike, gjeomorfologjike, klimaterike, ekologjike, social-ekonomike dhe kulturore, duhet të merren në konsideratë në mënyrë të integruar, në mënyrë të tillë që të mos tejkalojnë kapacitetin mbajtës të zonave bregdetare dhe për të parandaluar efektet negative të fatkeqësive natyrore dhe të zhvillimit.

c) Të zbatohet përqsja e ekosistemeve me planifikimin dhe menaxhimin e bregdeteve për të siguruar zhvillimin e qëndrueshëm të zonave bregdetare.

d) Të sigurohet qeverisja e duhur, e cila lejon pjesëmarrje adekuate dhe në kohën e duhur në procesin transparent të vendimmarrjes nga popullsia lokale dhe aktorët kryesorë të shoqërisë civile përsa u përket zonave.

e) Të bëhet koordinimi ndërsektorial i organizuar institucional i shërbimeve të ndryshme administrative dhe rajonale dhe autoriteteve lokale kompetente në zonat bregdetare.

f) Të bëhet formulimi i strategjive të shfrytëzimit të tokës, planeve dhe programeve mbi zhvillimin e aktiviteteve urbane dhe social-ekonomike, si edhe politikave të tjera përkatëse sektoriale.

g) Të merret në konsideratë shumëllojshmëria dhe diversiteti i aktiviteteve në zonat bregdetare, dhe duhet t'i jepet prioritet, aty ku është e nevojshme, shërbimeve publike dhe aktiviteteve që përsa i përket shfrytëzimit dhe vendit kërkojnë të jenë sa më afër me detin.

h) Të balancohet shpërndarja e përdorimeve në të gjitha zonat bregdetare dhe të shmanget përqendrimi i panevojshëm apo shtrirja urbane.

i) Të bëhen vlerësime paraprake të risqeve të shoqëruara me aktivitetet e ndryshme njerëzore dhe infrastrukturën e duhur në mënyrë që të parandalohet dhe reduktohet impakti i tyre negativ në zonat bregdetare.

j) Të parandalohet dëmtimi i mjedisit në bregdet dhe, aty ku mundet, të bëhet restaurimi i duhur.

Neni 7

Koordinimi

1. Për qëllimin e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare, palët duhet:

a) të sigurojnë koordinimin institucional, aty ku është e nevojshme, nëpërmjet organeve dhe mekanizmave të përshtatshëm për të shmangur përqsjet sektoriale dhe lehtësuar përqsjet e plota;

b) të organizojnë koordinimin e duhur ndërmjet autoriteteve kompetente për marinën dhe pjesët tokësore të zonave bregdetare në shërbimet e ndryshme administrative në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal;

c) të organizojnë koordinimin e ngushtë midis autoriteteve kombëtare dhe organeve rajonale dhe lokale në fushën e strategjive, planeve dhe programeve për bregdetin, lidhur me aktivitetet e

ndryshme që mund të organizohen nëpërmjet organeve të përbashkëta konsultative ose procedurave të përbashkëta vendimmarrëse.

2. Autoritet kompetente kombëtare, rajonale dhe lokale të zonave bregdetare duhet të bashkëpunojnë, kur është e mundur, për të forcuar koherencën dhe efikasitetin e strategjive, planeve dhe programeve të përcaktuara për bregdetin.

PJESA II ELEMENTET E MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË ZONËS BREGDETARE

Neni 8

Mbrojtja dhe shfrytëzimi i qëndrueshëm i zonës bregdetare

Në përputhje me objektivat dhe parimet e shprehura në nenet 5 dhe 6 të këtij protokollit, palët do të përpiqen të garantojnë një shfrytëzim të qëndrueshëm dhe menaxhim të zonës bregdetare, me qëllim që të ruhen habitatet natyrore bregdetare, peizazhet, burimet natyrore dhe ekosistemet, në përputhje me instrumentet ligjore rajonale e ndërkombëtare.

2. Për këtë qëllim, palët:

a) Do të ndërtojnë në zonat bregdetare, duke filluar nga niveli më i lartë ujor në dimër, një zonë ku nuk lejohen ndërtime. Duke pasur parasysh, ndër të tjera, zonat që ndikohen direkt dhe negativisht nga ndryshimi klimaterik dhe rreziqeve natyrore, kjo zonë nuk mund të jetë më pak se 100 metra në gjerësi, sipas dispozitave në nënparagrafin (b) më poshtë. Do të vazhdojnë të aplikojnë masa kombëtare më të forta për përcaktimin e kësaj gjerësie.

b) Mund të përshtatin, në përputhje me objektivat dhe parimet e këtij protokollit, dispozitat e përmendura më sipër:

1. për projekte të interesit publik;

2. për zona që kanë kufizime të posaçme gjeografike ose kufizime të tjera lokale, sidomos lidhur me dendësinë e popullsisë ose nevoja sociale, ose ku ka dispozita specifike nëpërmjet instrumenteve ligjore kombëtare për banesat individuale, urbanizimin apo zhvillimin.

c) Do të njoftojnë organizatën për instrumentet ligjore kombëtare për përshtatjet më sipër.

3. Palët do të bëjnë gjithashtu përpjekje për të garantuar se instrumentet e tyre ligjore kombëtare përfshijnë kritere për një shfrytëzim të qëndrueshëm të zonës bregdetare. Duke marrë në konsideratë kushtet specifike lokale, këto kritere do të përfshijnë, ndër të tjera, si më poshtë:

a) Identifikimin dhe kufizimin e zonave të jashtme të mbrojtura, zonave të hapura, ku do të kufizohen ose, kur është e nevojshme, edhe do të ndalohen zhvillimet urbane dhe aktivitetet tjera;

b) Kufizimin e zgjerimit në vijë të drejtë të zhvillimit urban dhe krijimit të infrastrukturës së re të transportit përgjatë vijës bregdetare;

c) Garantimin se shqetësimet për mjedisin do të integrohen në rregullat për menaxhimin dhe shfrytëzimin e territorit detar publik;

d) Sigurimin e lirisë, dhe mundësisë së aksesit, për publikun në det dhe përgjatë bregut;

e) Kufizimin ose, kur është e nevojshme, edhe ndalimin e lëvizjes dhe parkimit të automjeteve, si dhe lëvizjen dhe ankorimin e mjeteve të lundrimit, për zona natyrore të brishta në tokë ose në det, përfshi edhe plazhet e dunat.

Neni 9

Aktivitetet ekonomike

1. Në përputhje me objektivat dhe parimet e përcaktuara në nenet 5 dhe 6 të këtij protokollit dhe duke marrë në konsideratë dispozitat përkatëse të Konventës së Barcelonës dhe protokolleve të saj, palët:

a) do t'i kushtojnë vëmendje specifike aktiviteteve ekonomike që kërkojnë afërsi direkt në det;

b) do të garantojnë që aktivitetet e ndryshme ekonomike të minimizojnë shfrytëzimin e burimeve natyrore dhe të marrin në konsideratë nevojat e brezave të ardhshëm;

c) do të garantojnë respekt për menaxhimin e integruar të burimeve ujore dhe mirëmenaxhimin e mbeturinave në ambientin mjedisor;

d) do të garantojnë që ekonomia bregdetare e detare të përshtatet me natyrën e brishtë të zonave bregdetare dhe që burimet e detit të mbrohen nga ndotja;

e) do të përcaktojnë treguesit e zhvillimit të aktiviteteve ekonomike që të garantohet shfrytëzimi i qëndrueshëm i zonave dhe të minimizojnë nxitjet që e tejkalojnë kapacitetin e tyre mbajtës;

f) do të përkrahë rregullat e praktikës së mirë mes autoriteteve publike, aktorëve ekonomikë dhe organizatave joqeveritare.

2. Gjithashtu, lidhur me aktivitetet ekonomike të mëposhtme, palët bien dakord për sa më poshtë:

a) Bujqësi e industri:

Të garantojnë një nivel të lartë të mbrojtjes së mjedisit në vendin dhe zhvillimin e aktiviteteve bujqësore e industriale, në mënyrë që të ruhen ekosistemet bregdetare dhe peizazhet dhe të shmanget ndotja e detit, ujit, ajrit dhe tokës.

b) Peshkim:

i) Të marrin në konsideratë nevojën për të mbrojtur zonat e peshkimit në projektet e zhvillimit;

ii) Të garantojnë që praktikat e peshkimit janë në përputhje me shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore detare.

c) Akuakulturë:

i) Të marrin në konsideratë nevojën për të mbrojtur akuakulturën dhe zonat e molusqeve në projektet e zhvillimit;

ii) Të rregullojnë akuakulturën duke kontrolluar përdorimin e inputeve dhe trajtimin e mbeturinave.

d) Turizëm, aktivitete sportive e zbavitëse:

i) Të inkurajojnë turizëm të qëndrueshëm bregdetar që ruan ekosistemet bregdetare, burimet natyrore, trashëgiminë kulturore dhe peizazhet;

ii) Të inkurajojnë forma specifike të turizmit bregdetar, përfshi atë kulturor, rural dhe ekoturizmin, duke respektuar traditat e popullsisë lokale;

iii) Të rregullojnë ose, atje ku është e nevojshme, të ndalojnë praktikat e aktiviteteve të ndryshme sportive e zbavitëse, përfshi nxjerrjen e molusqeve dhe peshkimin për zbavitje;

e) Shfrytëzimin e burimeve natyrore specifike:

i) Të kondicionojnë me autorizim paraprak gërmimin dhe nxjerrjen e mineraleve, përfshi edhe përdorimin e ujit të detit për bimët e shkripëzuara dhe për shfrytëzimin e gurëve;

ii) Të rregullojnë nxjerrjen e rërës, përfshi sedimentet e shtratit të detit dhe lumit, ose ta ndalojnë atë, atje ku ka mundësi të ndikojë negativisht ndaj ekuilibrit të ekosistemeve bregdetare;

iii) Të monitorojnë akuiferet bregdetare dhe zonat dinamike të kontaktit ose të bashkëveprimit të ujit të ëmbël dhe ujit të detit, që mund të ketë ndikim negativ për shkak të nxjerrjes së ujit nëntokësor ose shkarkimit në mjedisin natyror.

f) Infrastruktura, pajisjet e energjisë, portet dhe veprat e strukturat portuale, për t'ia nënshtruar këtë infrastrukturë, pajisje, vepra e struktura, një autorizimi në mënyrë që të minimizohet impakti i tyre negativ mbi ekosistemet bregdetare, peizazhet dhe geomorfologjinë, ose, ku është e nevojshme, të kompensohet me mjete jofinanciare.

g) Aktivitete detare:

Të kryejnë aktivitete detare e lundrimi në një mënyrë të tillë që të garantojnë ruajtjen e

ekosistemeve bregdetare, në përputhje me rregullat, standardet e procedurat e konventave përkatëse ndërkombëtare.

Neni 10

Ekosisteme bregdetare specifike

Palët do të marrin masa të ruajnë karakteristikat e ekosistemeve bregdetare specifike të caktuara, si më poshtë vijon:

1. Ligatinat dhe deltat

Përveç krijimit të zonave të mbrojtura dhe në funksion të parandalimit të zhdukjes së ligatinave dhe deltave, palët:

a) do të marrin në konsideratë funksionin mjedisor, ekonomik e social të ligatinave dhe deltave në strategjitë kombëtare bregdetare dhe planeve e programeve bregdetare dhe kur lëshohen autorizime;

b) do të marrin masat e nevojshme për të rregulluar, ose nëse është e nevojshme, për të ndaluar aktivitetet që mund të kenë pasoja negative mbi ligatinat ose deltat;

c) do të ndërmarrin, brenda mundësive të tyre, restaurimin e ligatinave bregdetare në gjendje të degraduar, me synimin për të riaktivizuar rolin e tyre pozitiv në proceset bregdetare mjedisore.

2. Habitatet detare

Palët, duke pranuar nevojën për të mbrojtur zonat detare që mbajnë habitate dhe specie me vlerë konservimi të lartë, pavarësisht klasifikimit të tyre si zona të mbrojtura:

a) do të marrin masa që të garantojnë mbrojtjen dhe konservimin, nëpërmjet legjislacionit, planifikimit dhe menaxhimit të zonave bregdetare e detare, në veçanti të atyre zonave që mbajnë habitate dhe specie me vlerë të lartë ruajtje;

b) do të marrin përsipër të nxisin bashkëpunimin rajonal e ndërkombëtar për zbatimin e programeve të përbashkëta për mbrojtjen e habitateve detare.

3. Pyjet e drurët bregdetarë

Palët do të marrin masa që synojnë të ruajnë ose zhvillojnë pyjet bregdetare, të ndodhura sidomos jashtë zonave të mbrojtura në mënyrë të posaçme.

4. Dunat

Palët ndërmarrin të ruajnë dhe, ku është e mundshme, të rehabilitojnë në mënyrë të qëndrueshme dunat bregdetare e kreshtat ranore.

Neni 11

Peizazhet bregdetare

1. Palët, duke pranuar vlerën specifike estetike, natyrore e kulturore të peizazheve bregdetare, pavarësisht klasifikimit të tyre si zona të mbrojtura, do të marrin masa për të garantuar mbrojtjen e peizazheve bregdetare nëpërmjet legjislacionit, planifikimit e menaxhimit.

2. Palët angazhohen të nxisin bashkëpunimin rajonal e ndërkombëtar në fushën e mbrojtjes së peizazheve dhe në veçanti, zbatimin, ku është e përshtatshme, të veprimeve të përbashkëta për peizazhet bregdetare ndërkufitare.

Neni 12

Ishujt

Palët marrin përsipër t'u japin mbrojtje speciale ishujve, përfshi edhe ishujt e vegjël, dhe për këtë qëllim:

a) do të inkurajojnë aktivitetet në favor të mjedisit në zona të tilla dhe të marrin masa speciale që të sigurojnë pjesëmarrjen e banorëve në mbrojtjen e ekosistemeve bregdetare, bazuar në njohuritë e zakonet e tyre lokale;

b) do të marrin në konsideratë karakteristikat specifike të mjedisit ishullor dhe të nevojës për

të siguruar ndërveprim mes ishujve në planet, programet e strategjitë kombëtare bregdetare, dhe në instrumentet e menaxhimit, veçanërisht në fushat e transportit, turizmit, peshkimit, ujit e mbeturinave.

Neni 13

Trashëgimia kulturore

1. Palët do të marrin të gjitha masat e duhura, individualisht apo kolektivisht, për të ruajtur dhe mbrojtur trashëgiminë kulturore, në veçanti arkeologjike e historike të zonave bregdetare, përfshi edhe trashëgiminë kulturore nënujore, në përputhje me instrumentet kombëtare e ndërkombëtare të aplikueshme.

2. Palët do të sigurojnë që ruajtja e gjendjes së trashëgimisë kulturore në zonat bregdetare të konsiderohet si opsioni i parë para çdo ndërhyrjeje drejtuar ndaj kësaj trashëgimie.

3. Palët do të sigurojnë në veçanti që elementet e trashëgimisë kulturore ndërujore të zonave bregdetare, të hequra nga mjedisi detar, të konservohen e menaxhohen, në një mënyrë që garanton ruajtjen e tyre afatgjatë dhe të mos tregtohen, blihen e të trajtohen si të mira tregtare.

Neni 14

Pjesëmarrja

1. Në funksion të sigurimit të qeverisjes efikase në gjithë procesin e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare, palët do të marrin masat e nevojshme për të siguruar përfshirjen e duhur në fazat e hartimit dhe të zbatimit të planeve, programeve, projekteve e strategjive bregdetare e detare, si dhe të nxjerrjes së autorizimeve të ndryshme të palëve të ndryshme të interesit, përfshi:

- komunitetet territoriale dhe njësitë publike të interesuara;
- operatorët ekonomikë;
- organizatat joqeveritare;
- aktorët socialë;
- publikun e interesuar.

Një pjesëmarrje e tillë do të përfshijë, ndër të tjera, organet konsultative, kërkime, seanca dëgjimore publike, dhe mund të shtrihen deri në partneritete.

2. Në funksion të sigurimit të një pjesëmarrjeje të tillë, palët do të ofrojnë informacion në një mënyrë të përshtatshme, efektive dhe në kohën e duhur.

3. Procedura ndërmjetësimi ose pajtimi dhe e drejta për një rekurs administrativ ose ligjor duhet t'i mundësohen çdo partneri që kundërshton vendime, akte apo pjesë përjashtuese, në varësi të dispozitave për pjesëmarrjen të vendosura nga palët, lidhur me planet, programet ose projektet që prekin zonën bregdetare.

Neni 15

Ndërgjegjësimi, trajnimi, arsimi dhe kërkimi shkencor

1. Palët marrin përsipër të kryejnë në nivel lokal, rajonal, kombëtar, aktivitete për ndërgjegjësimin për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare dhe të zhvillojnë programe edukative, trajnim dhe arsimim publik për këtë temë.

2. Palët do të organizojnë direkt, në mënyrë dypalëshe ose shumëpalëshe, ose me ndihmën e organizatës, qendrës ose organizatave ndërkombëtare që angazhohen me programet edukative, trajnimet dhe arsimimin publik për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare, në funksion të garantimit të një zhvillimi të qëndrueshëm.

3. Palët do të sigurojnë kushtet për kërkim shkencor ndërdisiplinor për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare dhe për ndërveprimin mes aktiviteteve dhe impakteve të tyre në zonat bregdetare. Për këtë qëllim, palët duhet të ngrenë ose mbështesin qendra kërkimi të specializuara. Qëllimi i këtij kërkimi është, në veçanti, të shtojnë njohjen e njohuritë për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare, të kontribuojnë për informimin publik dhe të lehtësojnë vendimmarrjen publike e private.

PJESA III
INSTRUMENTET PËR MENAXHIMIN E INTEGRUAR TË ZONAVE BREGDETARE

Neni 16

Mekanizmat dhe rrjetet për monitorimin dhe vëzhgimin

1. Palët do të përdorin dhe forcojnë mekanizmat e përshtatshëm ekzistues për monitorimin dhe mbikëqyrjen, ose të krijojnë të reja, nëse është e nevojshme. Palët do të përgatisin gjithashtu dhe të azhurnojnë rregullisht inventarët kombëtarë të zonave bregdetare, që duhet të përfshijnë në një masë të mundshme, informacione mbi burimet dhe aktivitetet, si dhe mbi institucionet, legjislacionin dhe planifikimin që mund të influencojnë zonat bregdetare.

2. Me qëllim që të nxitet shkëmbimi i eksperiencave shkencore, të dhënave dhe praktikave të mira, palët do të marrin pjesë, në një nivel të përshtatshëm administrativ e shkencor, në një rrjet mesdhetar të zonave bregdetare, në bashkëpunim me organizatën.

3. Me synim për të lehtësuar mbikëqyrjen e rregullt të gjendjes dhe evoluimit të zonave bregdetare, palët do të caktojnë një format reference të përbashkët dhe një proces për të mbledhur të dhënat e përshtatshme në inventarët kombëtarë.

4. Palët do të marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar aksesin publik për informacionin e marrë nga mekanizmat dhe rrjetet e monitorimit e mbikëqyrjes.

Neni 17

Strategjia mesdhetare për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare

Palët marrin përsipër të bashkëpunojnë për nxitjen e zhvillimit të qëndrueshëm dhe menaxhimit të integruar të zonave bregdetare, duke marrë në konsideratë Strategjinë Mesdhetare për Zhvillim të Qëndrueshëm dhe plotësimin të saj ku është e nevojshme. Për këtë qëllim, palët do të përcaktojnë, me ndihmën e qendrës, një strukturë rajonale të përbashkët për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare në Mesdhe, për t'u zbatuar nëpërmjet planeve të përshtatshme rajonale të veprimit dhe instrumenteve të tjera operative, si dhe nëpërmjet strategjive të tyre kombëtare.

Neni 18

Planet, programet dhe strategjitë kombëtare bregdetare

1. Çdo palë do të forcojë më tej ose do të formulojë një strategji kombëtare për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare dhe programet dhe planet bregdetare për zbatim, në përputhje me strukturën rajonale të përbashkët dhe në harmoni me parimet e objektivat e menaxhimit të integruar të këtij protokollit, dhe do ta informojnë organizatën për mekanizmat e bashkëpunimit të ngritur për këtë strategji.

2. Strategjia kombëtare, bazuar në një analizë të situatës ekzistuese, do të vendosë objektiva, do të përcaktojë prioritetet me një përshkrim të arsyeve, do të identifikojë ekosistemet bregdetare që kanë nevojë për menaxhim, si dhe të proceseve dhe aktorëve përkatës, do të listojë masat që duhen marrë, si dhe kostot e tyre, si dhe instrumentet institucionale dhe mjetet ligjore e financiare që disponohen, dhe do të përcaktojë afatet e zbatimit.

3. Programet e planet bregdetare, që mund të qëndrojnë më vete ose të integruara në plane ose programe të tjera, do të specifikojnë drejtimitet e strategjisë kombëtare dhe do ta zbatojnë atë në një nivel të përshtatshëm territorial, duke përcaktuar, ndër të tjera dhe ku është e nevojshme, kapacitetet mbajtëse dhe kushtet për shpërndarjen dhe shfrytëzimin e pjesëve respektive detare e tokësore në zonat bregdetare.

4. Palët do të përcaktojnë indikatorët e duhur që të vlerësojnë efektivitetin e planeve, programeve dhe strategjive për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare, si dhe progresin e zbatimit të protokollit.

Neni 19

Vlerësimi mjedisor

1. Duke pasur parasysh brishtësinë e zonave bregdetare, palët do të sigurojnë që procesi dhe studimet lidhur me çështjen në fjalë për vlerësimin e impaktit mjedisor të projekteve publike e private të kenë efekte mjedisore të rëndësishme në zonat bregdetare dhe në veçanti në ekosistemet e tyre, të marrin në konsideratë ndjeshmërinë specifike të mjedisit dhe lidhjen reciproke mes pjesëve detare e tokësore të zonave bregdetare.

2. Në përputhje me të njëjtat kritere, palët do të formulojnë, në përshtatje me situatën, një vlerësim mjedisor strategjik të planeve e programeve që ndikojnë mbi zonat bregdetare.

3. Vlerësimet mjedisore duhet të marrin parasysh impaktet kumulative mbi zonat bregdetare, duke i kushtuar vëmendjen e duhur, ndër të tjera, kapaciteteve të tyre mbajtëse.

Neni 20

Politikat për pjesën tokësore

1. Me qëllim inkurajimin e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare, reduktimin e presioneve ekonomike, mirëmbajtjes së zonave të hapura dhe lejimit të aksesit publik në det dhe përgjatë bregut, palët do të marrin masat e duhura dhe të ngrenë instrumentet e duhura për politikën në pjesën tokësore, përfshi edhe procesin e planifikimit.

2. Për këtë qëllim dhe për të siguruar një menaxhim të qëndrueshëm të tokës publike e private në zonat bregdetare, palët mund të ngrenë ndër të tjera mekanizmat për përvetësimin, dhënien, dhurimin ose transferimin e tokës, territorit publik dhe të krijojnë lehtësime mbi pronësinë.

Neni 21

Instrumentet ekonomike, financiare e fiskale

Për zbatimin e strategjive kombëtare bregdetare dhe të planeve e programeve bregdetare, palët mund të marrin masat e nevojshme për të ngritur instrumentet e nevojshme ekonomike financiare dhe/ose fiskale, me synim të mbështesin iniciativat rajonale e kombëtare për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare.

PJESA IV

RREZIQET MBI ZONËN BREGDETARE

Neni 22

Rreziqet natyrore

Brenda kuadrit të strategjive kombëtare, për një menaxhim të integruar të zonës bregdetare, palët do të zhvillojnë politika për parandalimin e rreziqeve natyrore. Për këtë qëllim, ato do të ndërmarrin vlerësime mbi rreziqet dhe cenueshmërinë e zonave bregdetare dhe të marrin masa parandaluese, lehtësuese dhe adaptimi kundrejt efekteve të fatkeqësive natyrore, sidomos ndryshimit klimaterik.

Neni 23

Erozioni bregdetar

1. Në përputhje me objektivat dhe parimet e përcaktuara në nenet 5 dhe 6 të këtij protokollit, palët, me synimin për të parandaluar dhe lehtësuar efektet dhe impaktin negativ të erozionit bregdetar në mënyrë më efektive, angazhohen të marrin masat e nevojshme për të mirëmbajtur ose restauruar kapacitetin natyror të bregdetit, që t'u përshtatet kushteve, përfshi edhe ato shkaktuar nga rritja e nivelit të deteve.

2. Palët, kur të shqyrtojnë aktivitete dhe punime të reja në zonën bregdetare, përfshi struktura detare dhe punime bregdetare mbrojtëse, do të marrin në konsideratë në mënyrë të veçantë efektet negative të erozionit bregdetar dhe kostot direkte e indirekte që mund të rezultojnë. Lidhur me

aktivitetet dhe strukturat ekzistuese, palët duhet të marrin masa për të minimizuar efektet e tyre për erozion bregdetar.

3. Palët do të bëjnë përpjekje t'u paraprijnë impakteve të erozionit bregdetar nëpërmjet menaxhimit të integruar të aktiviteteve, përfshi marrjen e masave speciale për sedimentet bregdetare dhe punimet bregdetare.

4. Palët angazhohen të shkëmbejnë mes tyre të dhëna shkencore që mund të përmirësojnë njohuritë mbi gjendjen, zhvillimin dhe impaktet e erozionit bregdetar.

Neni 24

Reagimi ndaj fatkeqësive natyrore

1. Palët angazhohen të nxisin bashkëpunimin ndërkombëtar për t'iu përgjigjur fatkeqësive natyrore dhe të marrin të gjitha masat e nevojshme për t'iu përgjigjur në kohë efekteve të tyre.

2. Palët angazhohen të koordinojnë përdorimin e pajisjeve që zotërojnë për zbulimin, paralajmërimin dhe komunikimin, duke përdorur mekanizmat ekzistues dhe iniciativa për të siguruar transmetimin, sa më shpejt të jetë e mundur, të informacioneve urgjente, lidhur me fatkeqësitë e mëdha natyrore. Palët do ta njoftojnë organizatën se cilat autoritete kombëtare të tyre janë kompetente për të marrë ose dhënë informacion të tillë në kontekstin e mekanizmave përkatës ndërkombëtarë.

3. Palët do të angazhohen të nxisin bashkëpunimin reciprok mes autoriteteve kombëtare, rajonale e lokale, organizatave joqeveritare dhe organizatave të tjera kompetente, për dhënien urgjente të ndihmës humanitare për t'iu përgjigjur fatkeqësive natyrore që ndikojnë mbi zonat bregdetare të detit Mesdhe.

PJESA V

BASHKËPUNIMI NDËRKOMBËTAR

Neni 25

Trajnimi dhe kërkimi shkencor

1. Palët angazhohen, direkt ose me ndihmën e organizatës ose organizatave ndërkombëtare kompetente, të bashkëpunojnë për trajnimin e personelit shkencor, teknik e administrativ në fushën e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare, veçanërisht me synimin që:

- a) të identifikojnë kapacitetet fuqizuese;
- b) të zhvillojnë kërkimin shkencor e teknik;
- c) të nxisin qendrat e specializuara për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare;
- d) të nxisin programe trajnimi për profesionistët lokalë.

2. Palët angazhohen, direkt ose me ndihmën e organizatave ndërkombëtare kompetente, për të nxitur kërkimin shkencor e teknik në menaxhimin e integruar të zonave bregdetare, veçanërisht nëpërmjet shkëmbimit të informacionit shkencor e teknik dhe koordinimit të programeve të kërkimit për tema me interes të përbashkët.

Neni 26

Ndihma shkencore e teknike

Për qëllime që lidhen me menaxhimin e integruar të zonës bregdetare, palët angazhohen direkt ose me ndihmën e organizatës ose organizatave ndërkombëtare kompetente që të bashkëpunojnë për dhënien e ndihmës shkencore e teknike, përfshi aksesin në teknologjitë e sigurta mjedisore dhe transferimin e tyre, dhe formave të mundshme të ndihmës, për palë që e kërkojnë këtë ndihmë.

Neni 27

Shkëmbimi i informacionit dhe aktiviteteve me interes të përbashkët

1. Palët angazhohen, direkt ose me ndihmën e organizatës dhe organizatave ndërkombëtare kompetente, të bashkëpunojnë për shkëmbimin e informacionit për përdorimin e praktikave më të mira mjedisore.

2. Me mbështetjen e organizatës, palët, në veçanti,:

a) do të përcaktojnë treguesit e menaxhimit bregdetar, duke marrë në konsideratë ato ekzistuese, dhe të bashkëpunojnë për t'i përdorur këta tregues;

b) do të realizojnë dhe të azhurnojnë vlerësime për shfrytëzimin e menaxhimit e zonave bregdetare;

c) do të kryejnë aktivitete me interes të përbashkët, si projekte për manifestimin e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare.

Neni 28

Bashkëpunimi ndërkufitar

Palët do të bëjnë përpjekje, direkt ose me ndihmën e organizatës ose organizatave ndërkombëtare kompetente, bilaterale ose shumëpalëshe, për të koordinuar, ku është e përshtatshme, strategjitë e tyre kombëtare, planet e programet që lidhen me zonat bregdetare kufitare. Me këtë bashkëpunim do të lidhen edhe organet përkatëse administrative vendase.

Neni 29

Vlerësimi mjedisor ndërkufitar

1. Brenda kuadrit të këtij protokollit, palët, para autorizimit dhe aprovimit të planeve, programeve dhe projekteve që mund të kenë një efekt të madh negativ mbi zonat bregdetare të palëve të tjera, do të bashkëpunojnë duke i njoftuar, duke shkëmbyer informacion dhe konsultime në vlerësimin e impakteve mjedisore të këtyre planeve, programeve e projekteve, duke marrë në konsideratë nenin 19 të këtij protokollit dhe nenin 4, paragrafin 3 (d) të Konventës.

2. Për këtë qëllim, palët angazhohen të bashkëpunojnë në formulimin dhe përcaktimin e standardeve të përshtatshme për përcaktimin e procedurave për njoftimin, shkëmbimin e informacionit, konsultimin në të gjitha fazat e procesit.

3. Palët, atje ku është e përshtatshme, mund të hyjnë në marrëveshje dy ose shumëpalëshe për zbatimin efikas të këtij neni.

PJESA VI

Dispozita institucionale

Neni 30

Njësitë qendrore

Çdo palë do të caktojë një njësi qendrore që të shërbejë si ndërlidhje me qendrën për aspekte teknike e shkencore të zbatimit të këtij protokollit dhe të shpërndajë informacion në nivel kombëtar, rajonal e lokal. Njësitë qendrore do të takohen periodikisht për të kryer funksionet që rrjedhin nga ky protokoll.

Neni 31

Raportimet

Palët do të paraqesin në mbledhjet e zakonshme të palëve kontraktuese, raporte për zbatimin e këtij protokollit, në një formë e intervale të tilla, siç do të përcaktohet në këto mbledhje, përfshi edhe

masat e marra, efikasitetin e tyre dhe problemet e hasura në zbatimin e tyre.

Neni 32

Koordinimi institucional

1. Organizata do të jetë përgjegjëse për koordinimin e zbatimit të këtij protokollit. Për këtë qëllim, ajo do të ketë mbështetjen e qendrës, së cilës mund t'i besojë funksionet e mëposhtme:

a) të asistojë palët për të përcaktuar një strukturë të përbashkët rajonale për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare në detin Mesdhe, në përputhje me nenin 17;

b) të përgatisë rregullisht një raport mbi gjendjen dhe zhvillimin e menaxhimit të integruar të zonave bregdetare në detin Mesdhe, me synim lehtësimin e zbatimit të këtij protokollit;

c) të shkëmbejë informacione dhe të kryejë aktivitete me interes të përbashkët, në përputhje me nenin 27;

d) në bazë të kërkesës, të ndihmojë palët:

- që të marrin pjesë në rrjetin mesdhetar të zonave bregdetare në përputhje me nenin 16;

- që të përgatisin dhe zbatojnë strategjitë kombëtare për menaxhim të integruar të zonave bregdetare sipas nenit 18;

- që të bashkëpunojnë për aktivitete trajnimi dhe programe kërkimi shkencor e teknik sipas nenit 25;

- që të koordinojnë, ku është e përshtatshme, menaxhimin e zonave bregdetare ndërkufitare sipas nenit 28;

e) të organizojnë takimet e pikave qendrore sipas nenit 30;

f) të kryejnë çdo funksion tjetër përcaktuar nga palët.

2. Për qëllime të zbatimit të këtij protokollit, palët, organizata dhe qendra mund të vendosin së bashku bashkëpunime me organizatat joqeveritare, aktivitetet e të cilave lidhen me protokollin.

Neni 33

Takimet e palëve

1. Takimet e zakonshme të palëve të këtij protokollit do të mbahen në koordinim me mbledhjet e zakonshme të palëve kontraktuese të Konventës, sipas nenit 18 të Konventës. Palët mund të mbajnë edhe mbledhje të jashtëzakonshme në përputhje me këtë nen.

2. Funksionet e mbledhjeve të palëve të këtij protokollit, do t'u shërbejnë funksioneve më poshtë:

a) të ndjekin zbatimin e këtij protokollit;

b) të garantojnë që ky protokoll zbatohet në koordinim dhe sinergji me protokolle të tjera;

c) të monitorojnë punën e organizatës dhe të qendrës, lidhur me zbatimin e këtij protokollit dhe sigurimin e drejtimit të politikave për aktivitetet e tyre;

d) të vlerësojnë efikasitetin e masave të marra për menaxhimin e integruar të zonave bregdetare dhe nevojën për masa të tjera, në veçanti në formë aneksesh ose amendementesh të këtij protokollit;

e) t'u bëjnë rekomandime palëve për masat e adoptuara për zbatimin e këtij protokollit;

f) të shqyrtojnë propozimet e bëra në mbledhjet e pikave qendrore sipas nenit 30 të këtij protokollit;

g) të shqyrtojnë raportet e transmetuara nga palët dhe të bëjnë rekomandimet e duhura sipas nenit 26 të Konventës;

h) të shqyrtojnë çdo informacion tjetër përkatës, paraqitur nëpërmjet qendrës;

i) të shqyrtojnë çdo çështje tjetër përkatëse të këtij protokollit, siç shihet e përshtatshme.

PJESA VII DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 34

Marrëdhënia me Konventën

1. Dispozitat e Konventës që lidhen me çdo protokoll tjetër, do të zbatohen në respekt të këtij protokoll.
2. Rregullat e procedurës dhe rregullat financiare, sipas nenit 24 të Konventës, do të aplikohen lidhur me këtë protokoll, me përjashtim të rasteve kur palët në këtë protokoll vendosin ndryshe.

Neni 35

Marrëdhëniet me palë të treta

1. Palët do të ftojnë, ku është e përshtatshme, shtete që nuk janë palë e këtij protokoll dhe organizata ndërkombëtare, për të bashkëpunuar për zbatimin e këtij protokoll.
2. Palët angazhohen të marrin masat e nevojshme, në përputhje me të drejtën ndërkombëtare, për të garantuar që asnjë palë nuk përfshihet në ndonjë aktivitet në kundërshtim me parimet dhe objektivat e këtij protokoll.

Neni 36

Nënshkrimi

Ky protokoll është i hapur për nënshkrim në Madrid, Spanjë, nga 21 janari 2008 deri 20 janar 2009, nga çdo palë kontraktuese e Konventës.

Neni 37

Ratifikimi, pranimit ose aprovimi

Ky protokoll do t'i nënshtrohet ratifikimit, pranimit ose aprovimit. Instrumentet e ratifikimit, pranimit ose aprovimit do të depozitohen te Qeveria e Spanjës, që do të marrë funksionet e depozituesit.

Neni 38

Aderimi

Prej 21 janarit 2009, ky protokoll do të jetë i hapur për aderim për çdo palë të Konventës.

Neni 39

Hyrja në fuqi

Ky protokoll do të hyjë në fuqi tridhjetë ditë pas depozitimit, të paktën të gjashtë (6) instrumenteve të ratifikimit, pranimit, aprovimit ose hyrjes.

Neni 40

Tekstet autentike

Origjinalet e këtij protokoll, nga të cilat tekstet në arabisht, anglisht, frëngjisht dhe spanjisht janë njësor autentike, do të depozitohen te depozituesi.

Në dëshmi të kësaj, të nënshkruarit, duke qenë rregullisht të autorizuar, kanë nënshkruar këtë protokoll.

Bërë në Madrid, Spanjë, njëzet e një janar, dymijë e tetë.